

CONFERENTIE RESILIENT CITIES EN ENERGIETRANSITIE 7 + 8 JUNI HAKA-GEBOUW, ROTTERDAM

our future
in the delta,
the delta of
the future
1 June – 8 July 2018
haka rotterdam
wtc brussels
iabr.nl

Samen met Resilient Rotterdam organiseert de IABR op 7 en 8 juni de internationale conferentie **Resilient Cities en Energietransitie**. Onder de paraplu van IABR–2018+2020–THE MISSING LINK brengen stad en biennale beleidsmakers, stedenbouwkundigen, ontwerpers, ondernemers, experts en andere praktijkdeskundigen, uit Rotterdam én de wereld, bij elkaar om kennis uit te wisselen en gezamenlijk op zoek te gaan naar nieuwe oplossingsrichtingen en de uitvoering daarvan. Op weg naar een weerbare toekomst!

PROGRAMMA 8 JUNI 9.00 – 17.30

ENERGIETRANSITIE ALS HEFBOOM VOOR WEERBARE STEDEN IABR–ATELIER ROTTEDAM

Beeld: AWB en SannahBelzer, Lage Landen 2020-2100

Met de doorvertaling van de doelstellingen van Parijs naar maatregelen op nationaal en lokaal niveau begint het echte werk. De concrete acties die hieruit voortkomen raken direct en stevig aan de dagelijkse levens van mensen. Lokale overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers beginnen zich steeds luider te roeren, er verschijnen bijna dagelijks artikelen in de media over de (nieuwe) vragen die opdoemen bij elke stap die wordt gezet. Gemene deler van die vragen: hoe brengen we alle acties, beleid en lokale initiatieven in lijn met de collectieve doelstellingen en hoe doen we dat op een manier die leidt tot ecologische én maatschappelijke winst?

Want dat niet iedereen in dezelfde mate in staat is te anticiperen op de maatregelen die eraan zitten te komen, laat staan hier automatisch van kan profiteren, is duidelijk.

Hoe organiseren we een gelijk speelveld? En hoe kunnen de ingrepen van de energietransitie tegelijkertijd ingezet worden voor een meer inclusieve vorm van stedelijke ontwikkeling?

Aan de hand van het onderzoek van het **IABR–Atelier Rotterdam** gaan we in op deze vragen en proberen we stappen te zetten in het gezamenlijk definiëren van oplossingsrichtingen. Op veel plekken wereldwijd wordt reeds hard gewerkt aan oplossingen, variërend van integrale strategieën tot lokale initiatieven in wijken. Maar tellen de vele initiatieven, inzichten en experimenten op tot de radicale aanpassing en gedragswijziging die nodig is? Wat kunnen praktijken uit heel de wereld leren van elkaar? En waar staat Rotterdam zelf?

Programma

- 09.00 Inloop
- 09.30 Welkom dagvoorzitter
- 09.40 Opening George Brugmans (bestuurder-directeur IABR) en Emile Klep (directeur Stedelijke Inrichting)
- 09.50 Lezing Floris Alkemade (Rijksbouwmeester, curatorteam IABR–2018+2020)
- 10.15 Presentatie Joachim Declerck (ateliermeester IABR–Atelier Rotterdam, curatorteam IABR–2018+2020)
- 11.00 Pauze
- 11.15 Doorsnede speelveld energietransitie in Rotterdam, met *pitches* en rondetafelgesprek

- 12.30 Lunch en mogelijkheid tot bezoek tentoonstelling

- 14.00 Break-out werksessies (parallel)
- 16.00 Pauze
- 16.15 Plenaire terugkoppeling en gesprek met het publiek
- 17.15 Borrel

Dagvoorzitter: Arie Lengkeek

Toelichting programma

Ochtend

In de ochtend is er een plenair programma met onder andere bijdragen van George Brugmans (bestuurder-directeur IABR), Emile Klep (directeur Stedelijke Inrichting Gemeente Rotterdam), Floris Alkemade (Rijksbouwmeester en lid curatorteam IABR–2018+2020) en Joachim Declerck (ateliermeester IABR–Atelier Rotterdam en lid curatorteam IABR–2018+2020). Daarnaast tonen we aan de hand van korte pitches van stakeholders die actief zijn in de energietransitie het Rotterdamse speelveld. Vervolgens verbreden we in een rondetafelgesprek de *scope* van het gesprek en onderzoeken we hoe de energietransitie een hefboom kan zijn voor sociaaleconomische ontwikkeling.

Middag

In de middag zijn er drie parallele break-out werksessies. Vanuit drie thematische invalshoeken wordt dieper ingegaan op specifieke vraagstukken die binnen IABR–Atelier Rotterdam aan de orde komen. Er wordt afgesloten met een plenaire terugkoppeling en

gesprek met de zaal waarbij onder andere wordt ingegaan op de vraag wat dit betekent voor handelingsperspectief: hoe kunnen we daadwerkelijk aan de slag gaan?

Omschrijving break-out werksessies

Elke sessie vangt aan met een “kick starter” van het ontwerp onderzoek binnen IABR–Atelier Rotterdam, gevolgd door een aantal korte pitches die het gesprek verbreden. Onder leiding van een moderator is er vervolgens gesprek met de aanwezigen waarbij het blootleggen van *the missing link* en het gezamenlijk op zoek gaan naar nieuwe oplossingsrichtingen centraal. Waar liggen de kernen voor opschaalbare en repliceerbare oplossingen? De setting is die van een werksessie en de nadruk ligt op het uitwisseling van kennis. De grootte van de groep ligt tussen de 30 en 40 personen.

Sessie 1: Energietransitie als hefboom voor een solidaire stad

De energietransitie is een opgave van formaat en de gevolgen zullen talrijk zijn en een grote impact hebben op het directe leven van mensen. Echter, hoe de ingrepen precies vorm krijgen, en de verdeling van de lusten en de lasten, is niet eenduidig. Hierin is dus nog veel te sturen. Kan de energietransitie een hefboom zijn voor sociaaleconomische ontwikkeling, voor een solidaire stad? Hoe zorgen we ervoor dat alle actoren in de stad, in de wijken, mee kunnen werken aan oplossingen die ook voor hen meerwaarde bieden? Hoe organiseren we een gelijk speelveld? En tot welke nieuwe vormen van stadsontwikkeling leidt dat?

Kickstarter: presentatie ontwerp onderzoek naar “Energiewijk Bospolder-Tussendijken”, door BoTuNext, IABR–Atelier Rotterdam

Sessie 2: Energietransitie in de circulaire economie

De harde doelen van het klimaatakkoord stellen strikte grenzen aan de uitstoot van CO₂. De energietransitie kan op die manier een enorme boost geven aan de circulaire economie. En andersom: het energiegebruik gerelateerd aan grondstoffen maakt een significant onderdeel uit van onze energiehuishouding. Kortom, energietransitie en circulaire economie zijn stevig aan elkaar geklonken. Wat betekent dit voor de bestaande economische ketens? En voor (nieuwe vormen van) werkgelegenheid? Hoe kunnen (voormalige) binnenstedelijke havengebieden strategische schakels vormen tussen economische activiteit, werkgelegenheid en de productieve stad? En welke rol kunnen gebiedsontwikkeling en ruimtelijk ontwerp daarin spelen?

Kickstarter: presentatie ontwerp onderzoek naar “Test Site M4H+”, door Team1010, IABR–Atelier Rotterdam

Sessie 3: Energietransitie en de gebouwde omgeving

Veel van de ingrepen die nodig zijn om de energietransitie te realiseren zullen, veel meer dan voorheen, zichtbaar zijn in de publieke ruimte. Het overgrote deel van de bestaande woningvoorraad moet grondig worden gerenoveerd om energiezuiniger te worden. Op dit moment wordt er met name gekeken naar het technisch beter maken van woningen: betere isolatie, zuinigere installaties, slimme meters. Maar energie-neutrale of zelfs energieproducerende gebouwen vormen naast een technische uitdaging vooral een stevige ontwerpogave. Het gaat daarbij niet alleen om het gebouw als zodanig, maar ook om de relatie van het gebouw met de omgeving, de energie-infrastructuur en de publieke ruimte. Hoe zorgen we ervoor dat deze ingrepen niet als puur technisch vraagstuk worden benaderd maar dat meerwaarde van die ingrepen voor de kwaliteit van de leefomgeving en de publieke ruimte centraal komt te staan?

Kickstarter: presentatie ontwerp onderzoek naar “Nieuwe typologieën voor de energietransitie”, door CIVIC, IABR–Atelier Rotterdam